

Kauhapork Oy
Kalannintie 232
23200 VINKKILÄ

Viite / Hänvisning

VANHA DNRO LSU-2006-R-28 (531)

Asia / Ärende

LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA, Sikalatoimintojen laajennushanke / uuden sikalan perustaminen, Kauhapork Oy

1. HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Kauhapork Oy on hankkeesta vastaavana toimittanut 9.11.2009 Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle - Ympäristö ja luonnonvarat vastuualue ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetun lain (468/1994, muutos 267/1999, muutos 458/2006) mukaisen arviointiselostuksen **Sikalatoimintojen laajennushanke/uuden sikalan perustaminen**. Kauhapork Oy suunnittelee sikalatoimintojen laajennushanketta Kauhavalle tai uuden sikalan perustamista Lapualla.

Arviointiselostuksessa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista sekä yhtenäinen arvio niiden ympäristövaikutuksista.

Hanke on Suomen sianlihantuotantotaloudelle tyypillisen suuntauksen mukainen hanke, jossa yksikkökokoja kasvattamalla ja kehittyneempää teknologiaa hyödyntämällä tehostetaan tuotannon kilpailukykyä. Tuotannon tehostamisessa otetaan huomioon ympäristönäkökohdat sitoutumalla BAT-teknikoiden (paras käytettävissä oleva tekniikka) käyttöönottoon ja tavoitellaan koko tilan toiminnan kattavan laatu järjestelmän rakentamista. Hankkeessa suunnitellaan sikalatoimintaa laajennettavan Kauhavalla rakentamalla uusi sikalarakennus vuonna 2005 rakennetun 3 000 paikkaisen lihasikalarakennuksen itäpuolelle, Kauhapork Oy:n omistamalle kiinteistölle. Laajentamisen jälkeen sikalakeskittymässä on enintään 9 900 lihasikapaikkaa. Lapualla suunnitellun uuden sikalakokonaisuuden kapasiteetti on 9 900 lihasikapaikkaa. Hankkeessa pyritään siihen, että sikalatoiminnot muodostavat logistisesti, ekologisesti ja taloudellisesti toimivan kokonaisuuden. Lähtökohtaisesti toiminnanharjoittajat suunnittelevat laajennushanketta niin, että lisääntyvän lietemäärän käsittely toteutetaan ympäristön kannalta kestäväällä ratkaisulla.

Alkuperäinen arviointiohjelma, jossa sijoituspaikkavaihtoehtona oli Kauhavan Alakylä, valmistui 9.10.2006. Yhteysviranomaisen siitä antamassa lausunnossa 22.12.2006 todettiin, että YVA-menettelyssä saadun palautteen perusteella hankkeen jatkosuunnittelussa tulisi kartoittaa myös muita mahdollisia sijoituspaikkavaihtoehtoja.

Hankkeesta vastaava Kauhapork Oy
Kalannintie 232
23200 VINKKILÄ

YVA-konsultti Watrec Oy
Wahreninkatu 11
30100 FORSSA

Yhteysviranomainen Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Ympäristö ja luonnonvarat
Vaasan toimipaikka
PL 262 (Koulukatu 19)
65101 VAASA

YVA-menettely

YVA-menettelyn tarkoituksena on edistää hankkeen kannalta merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamista, arviointia ja huomioonottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA-menettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, vaan tavoitteena on tuottaa monipuolista tietoa päätöksenteon perustaksi.

YVA-asetuksen (713/2006) 6 §:n hankeluettelon mukaan sikalahankkeisiin sovelletaan YVA-menettelyä, kun sikojen määrä on yli 3.000 kpl (paino yli 30 kg/sika). Ympäristövaikutusten arviointiselostus on selostus hankkeesta, jossa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehdoista sekä yhtenäinen arvio niiden ympäristövaikutuksista.

Yhteysviranomainen kokoaa eri tahoilta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta oman lausuntonsa, jossa tarkastellaan arviointiselostusta koskevien YVA-asetuksen mukaisten sisällöllisten vaatimusten toteutumista. Arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto liitetään mahdollisiin lupa tai muihin hankkeen toteuttamista edellyttäviin hakemuksiin.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkasteltavat vaihtoehdot

YVA-lain mukaisesti hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee toteuttamisvaihtoehtojen lisäksi tarkastella hankkeen toteuttamatta jättämistä, eli ns. nollavaihtoehtoa. Tässä ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan nollavaihtoehdon lisäksi kuutta hankevaihtoehtoa.

YVA:ssa tarkasteltavat vaihtoehdot:

Vaihtoehto 0: Toiminta säilyy nykyisellään, eikä suunniteltua laajennusta toteuteta.

Vaihtoehto 1: Toteutetaan sikalatoiminnan laajennus rakentamalla uusi sikalarakennus nykyisten rakennusten yhteyteen kiinteistölle. Sikalat toimivat lietelantajärjestelmällä ja muodostuva lietelanta (noin 20 000 m³/a) toimitetaan käsiteltäväksi Lapuan kaupunkiin perustettavaan biokaasulaitokseen noin 10 - 18 km etäisyydelle sikalasta riippuen liikennöintireitistä. Alavaihtoehtona selvitetään ympäristövaikutukset menetelmälle, jossa lietelanta käsitellään tilalla fysikaalis-kemiallisella menetelmällä siten, että raakalietteestä erotetaan kiintoainesta,

joka toimitetaan käsiteltäväksi perustettavaan biokaasulaitokseen ja jäljelle jäävä nestejäte varastoidaan lietesäiliöissä sikaloiden yhteydessä ja hyödynnetään peltolannoitteena sopimusviljelytiloilla.

Vaihtoehto 2: Toteutetaan vaihtoehtoon 1 mukainen sikalatoiminnan laajennus. Muodostuva lietalanta käsitellään tilan yhteyteen rakennettavassa tilakohtaisessa biokaasulaitoksessa, joka mitoitetaan käsittelemään tilan omat lietteet ja 10 000 m³ muuta orgaanista materiaalia, kuten peltobiomassaa tai lähiseudun muita orgaanisia lietteitä.

Vaihtoehto 3: Toteutetaan vaihtoehtoon 1 mukainen sikalatoiminnan laajennus. Muodostuva lietalanta varastoidaan lietesäiliöissä sikaloiden yhteydessä ja hyödynnetään käsittelemättömänä peltolannoitteena sopimusviljelytiloilla.

Vaihtoehto 4: Käynnistetään uusi sikalahanke Lapuan kaupungin alueella olevalle kiinteistölle. Sikalakokonaisuudessa on enintään 9 900 lihasikapaikkaa. Sikalalaajennukset voidaan toteuttaa vaiheittain, esimerkiksi 3 300 lihasian yksikkö kerrallaan. Muodostuva lietalanta toimitetaan käsiteltäväksi Lapuan kaupunkiin perustettavaan biokaasulaitokseen. Alavaihtoehtona selvitetään ympäristövaikutukset menetelmälle, jossa lietalanta käsitellään tilalla fyysikaalis-kemiallisella menetelmällä.

Vaihtoehto 5: Toteutetaan vaihtoehtoon 4 mukainen sikalatoiminnan laajennus. Muodostuva lietalanta käsitellään tilan yhteyteen rakennettavassa tilakohtaisessa biokaasulaitoksessa.

Vaihtoehto 6: Toteutetaan vaihtoehtoon 4 mukainen sikalatoiminnan laajennus. Muodostuva lietalanta varastoidaan lietesäiliöissä sikaloiden yhteydessä ja hyödynnetään käsittelemättömänä peltolannoitteena sopimusviljelytiloilla.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja päätökset

Hankkeen mittavuuden vuoksi ympäristövaikutusten arvioinnista säädetyn lain (267/1999, muutos 458/2006) mukaan suunnitteluvaiheessa tulee toteuttaa ympäristövaikutusten arviointimenettely. Hanke koskee sikalan laajennusta. Tällöin arviointimenettely tulee toteuttaa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen (268/1996, muutos 17.8.2006) 2. luvun 6§ perusteella. Suunnittelussa huomioidaan ympäristövaikutusten arviointiprosessin tuottama informaatio sekä päinvastoin: Sikalatoimintojen laajennushankkeen / uuden sikalan suunnittelu tuottaa tietoa myös ympäristövaikutusten arvioinnille.

Uuden sikalan sekä VE 2 ja VE 5 mukaisen tilakohtaisen biokaasulaitoksen rakentaminen vaatii yksityiskohtaiset rakennus- ja rakennuttamissuunnitelmat. Näihin edellytetään maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaiset rakennusluvut. Lupaviranomaisena toimii Kauhavalla Kauhavan ja Lapualla Lapuan kaupungin rakennusvalvontaviranomainen.

Molemmilla hankealueilla on voimassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava, jossa ei ole osoitettu kaavamerkintöjä tai määräyksiä. Kummallakaan alueella ei ole yleiskaavaa eikä asemakaavaa. Koska hankkeen toteuttaminen Kauhavan ja Lapuan hankealueilla johtaisi vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen, edellyttäisi rakentaminen asemakaavan laadintaa (MRL 137). Kaavoitushankkeen viranomaisena toimii Kauhavalla Kauhavan kaupunki ja Lapualla Lapuan kaupunki.

Lausunnossaan YVA-ohjelmasta (21.11.2006) Kauhavan kaupunki toteaa, että se ei tule käynnistämään kaavaprosessia hankealueella. Lapuan osalta neuvottelut suunnittelu-tarveratkaisun riittävydestä ovat vielä YVA-selostuksen jättövaiheessa kesken. Lapuan sijoituspaikkavaihtoehtoon kohdalla nykyisen metsänhoitotien käyttötarkoituksen muuttaminen vaatii liittymälupaa, koska käyttötarkoitus muuttuu. Lupaviranomaisena toimii Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne

ja ympäristökeskus. Hankkeen mukainen sikalalaajennuksen toteuttaminen ja tarkasteltavien lietenkäsittelyvaihtoehtojen toteuttaminen edellyttää ympäristönsuojelulain (86/2000) 28 §:n mukaista ympäristölupaa. Lupaviranomaisena toimii Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto. Lisäksi lannan toimittaminen ulkopuolisille vaatii biokaasulaitokselle Eviran laitoshyväksynnän.

Ympäristölupa- ja rakennuslupahakemukseen tulee liittää ympäristövaikutusten arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto.

2. ARVIOINTIOSELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiselostuksesta on kuulutettu 13.11. – 14.12.2009 Kauhavan ja Lapuan virallisilla ilmoitustauluilla ja pääkirjastoissa. Kuulutus on julkaistu alueella ilmestyvissä sanomalehdissä Lapuan Sanomat ja Kauhava lehti.

Arviointiselostuksesta on pyydetty lausunnot Kauhavan kaupunginhallitukselta ja ympäristönsuojeluviranomaiselta, Lapuan kaupunginhallitukselta ja ympäristönsuojeluviranomaiselta, Etelä-Pohjanmaan TE-keskukselta, Etelä-Pohjanmaan liitolta, Länsi-Suomen lääninhallitukselta, Pohjanmaan TE-keskuksen kalatalousyksiköltä, Vaasan tiepiiriltä, Museovirastolta ja Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiriltä.

Arviointiselostus on ollut luettavissa myös ympäristöhallinnon internetsivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/lsu/yva-vireilla. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointia käsittelevä tiedotus- ja keskustelutilaisuus on pidetty Lapuan Kristillisen opiston auditoriossa Lapualla 19.11.

3. YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Yhteysviranomaiselle on toimitettu yhteensä 9 lausuntoa ja 2 mielipidettä, joissa oli yhteensä 42 allekirjoittanutta.

Hankkeesta vastaavalle on toimitettu kopiot lausuntojen ja mielipiteiden alkuperäiskappaleista, joten kaikki lausunnot ja mielipiteet tulevat hankevastaavan tietoon sellaisenaan.

Kauhavan kaupunki - ympäristölautakunta

Lausuntona Kauhapork Oy:n ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta ”Sikalatoimintojen laajennushanke Kauhavalla / uuden sikalan perustaminen Lapualla” ympäristölautakunta toteaa seuraavasti:

1. Sikalatoiminta Kauhavan Hahtomaassa säilyy enintään nykyisen laajuisena ja toimintaa harjoitetaan siten, että naapurustolle ei aiheudu sikalasta eikä lietelannan levittämisestä sietämisvelvollisuuden ylittävää rasitusta.
2. Laajennushankkeen uusi sijoituspaikka Lapualla on nykyistä kauempana häiriintyvistä kohteista ja toimintamahdollisuudet siellä nykyistä paremmat, mikäli naapurikiinteistöjen omistajilla ei ole ristiriitaista käyttötarvetta eikä VR Rata tai Museovirasto pidä sijoitusta ongelmallisena. Tiedossa ei ole, onko hankkeen ympäristölupa vireillä. Sijoitus edellyttäneen alueen kaavoitusta.
3. Koska lietelantaperiaatteella toimivan sikalan välilliset vaikutukset aiheutuvat myös suurmittakaavaisesta lannan kuljetus- ja levitystarpeesta ja sian lannan käsittelystä ja lietelannan sijoituksesta, tulisi lanta-asia käsitellä ympäristölupapäätöksessä.

Lapuan kaupunki

Lapuan kaupunki toteaa lausunnossaan, että Lapuan sijoitusvaihtoehto olemassa olevaan asutukseen nähden on riittävän syrjäinen ja se sijoittuu lisäksi vallitseviin länsi- ja lounaistuuliin nähden asutuksesta poispäin. Sikalan sijainnista rautatien ja valtatie 19 välissä aiheutuu lii-

kenneturvallisuusongelmia ja toteutukseen lisäkustannuksia, koska valtatielle suuntautuu hiitaampien ajoneuvojen kuljetuksia ja liittymä valtatiellä joudutaan jo alkuvaiheessa varustamaan kanavointijärjestelyin ja mahdollisesti vielä myöhemmin järeimmin tiejärjestelyin. Kanavoinnin suunnittelu- ja rakentamiskustannusten maksuperusteena tulee olla aiheuttamisperiaate eli hankkeesta ei saa aiheutua kaupungille mitään kustannuksia.

Liikenneturvallisuuden ja kustannustehokkuuden kannalta selkeästi parempi sikalan sijoitusvaihtoehto olisikin, kun vastaavalta kohdalta rautatien länsipuolelta sijaitsevalta metsäalueelta löytyisi vielä uusi vaihtoehtoinen sijoituspaikka. Tällä alueella on mm. samalla maanomistajalla maata, kuin mitä nykyistä sijoituspaikkaa ollaan hankkimassa. Tällöin liikennöinti kulkisi Alajoen suuntaan käyttäen alempiasteista tieverkkoa ja lietteenlevitykseen tarvittavat pellot ja valtatien 16 varten suunnitteilla oleva biokaasulaitos olisivat molemmat paljon lähempänä. Sikalan etäisyydet lähimpiin asuintaloihin voitaisiin tässäkin vaihtoehdossa arvioida olevan keskimäärin samansuuruisia kuin rautatien itäpuoleisen sijoituspaikan osalta.

Metsätien varten suunnittelulla sijoitusalueella ei ole voimassa yleiskaavaa tai asemakaavaa, eikä kaupungilla ole mitään suunnitelmia ko. alueen kaavoittamisesta. Näin ollen sikalan mahdollisen rakentamisen lupamenettely tapahtuisi suunnittelutarve- / rakennuslupakäsittelyn kautta.

Kaupunginhallitus hyväksyy edellä kirjoitetun teknisen lautakunnan esitys- ja päätöstekstin ja lisäksi toteaa, että Lapuan kaupungin alueiden kehittämisen sekä hankkeen liikenteellisten ja oheistoimintojen näkökulmasta paras vaihtoehto laajentamishankkeelle olisi toteuttaa se jo olemassa olevan toiminnan yhteyteen. Kaupunginhallitus hyväksyi keskustelun jälkeen tämän lisäyksen.

Lapuan kaupunki – ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta toteaa lausunnossaan, että Kauhavan sijoitusvaihtoehdossa sikalan alueelle ei ole tarkoitus rakentaa uusia lietesäiliöitä, vaan tarvittava kapasiteetti rakennetaan etäsäiliöinä vastaanottavien peltojen läheisyyteen. Tämä tarkoittaa, että hankkeessa on mahdollista sijoittaa sianlantaa 8800 m³ etäsäiliöihin. Myös muissa vaihtoehdoissa on esitetty lannan varastointia etäsäiliöissä. Näiden etäsäiliöidensijoittamisessa ja mahdollisesti olemassa olevien lantäsäiliöiden hyödyntämisessä tulee muistaa, että ympäristösuojelulain 28 §:n 2 momentin kohdan 3 mukaan ympäristölupa on oltava myös toimintaan, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta. Lupaviranomaisena toimii näissä tapauksissa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Arvioitaessa toiminnan vaikutusta lietteen levitysalan tarpeeseen on tarkastelu ainoastaan Lapuan ja Kauhavan sikojen määrää ja niiden tarvitsemaa lannan levityspinta-alaa suhteessa viljeltyyn pinta-alaan. Tarkastelusta on jätetty huomioimatta muut eläinyksiköt, jota on perusteltu yksikköjen suhteellisen pienillä määrillä. Matilda-maatilarekisteristä saatavien tietojen perusteella voidaan kuitenkin helposti todeta, että muiden eläinlajien lannan levityspinta-alan tarve on vuonna 2007 ollut yhteensä noin 10 500 ha Lapuan ja nykyisen Kauhavan alueella. Arviointiselostuksen mukaan sikojen määrä on ollut 44 814 kpl ja sikojen lannanlevitystarve noin 5000 ha eli alueen peltopinta-alue näissä kunnissa on ollut yhteensä noin 15 500 ha. Viljelty peltopinta-ala näissä kunnissa on ollut yhteensä 52 898 ha eli peltopinta-alasta noin 30 % on lannoitettu lannalla vuonna 2007. Lisäksi kunnissa on viime vuosina investoitu voimakkaasti tuotantoeläinlaitosten laajentamiseen, joten todellinen lannanlevitystarve on edellä mainittua suurempi.

Lapuan Peruna Oy:n tuotannosta syntyvä soluneste hyödynnetään myös lannoitteena pellolla. Solunesteen levitys edellyttää noin 1800 ha viljeltyä peltopinta-alaa.

Ottaen huomioon nykyisen peltopinta-alatarpeen, pohjavesialueita ja viljelylajikkeiden lannoitusta koskevat rajoitukset sekä mahdolliset peltojen korkeat fosforipitoisuudet, käsittelemättömän sianlannan levityspinta-alan lisääminen 1000 ha:lla ei ole ongelmatonta. Tästä syystä ympäristölautakunta katsoo, että tuotannossa syntyvä lanta tulisi käsitellä biokaasulaitoksessa, jotta voidaan paremmin varmistua lopputuotteiden asianmukaisesta käsittelystä. Ympäristölautakunta pitää toiminnanharjoittajan ensisijaista lietteenkäsittelymenetelmää parhaimpana vaihtoehtona, jossa liete käsiteltäisiin syntypaikalla.

Lannan levitykseen liittyviä todellisia hajuvaikutuksia ei ole voitu arvioida ainakaan Lapuan sijoituspaikkavaihtoehdon kohdalla, koska vaikutuksia on tarkasteltu vain 2 km:n etäisyydellä toimintapaikasta. Tällä etäisyydellä toimintapaikan lähiympäristö on pääosin metsätalousaluetta.

Ympäristölautakunta pitää ensisijaisena vaihtoehtona sikalatoiminnan laajentamista nykyisessä tuotantopaikassa. Tarkasteltaessa sikalan sijoittamista Lapualle toiminnanharjoittajan tulisi ottaa huomioon myös mahdollinen sijoituspaikka rautatien länsipuolella. Sikalan sijoittaminen rautatien länsipuolelle lyhentäisi olennaisesti lietteen kuljetuksista aiheutuvia ympäristöhaittoja. Etisyys suunnitellulle biokaasun käsittelylaitokselle lyhentyisi noin 13,5 km:stä 8 km:iin. Lisäksi potentiaaliset lannan levityspellot Alajoella sijaitsisivat lähietäisyydellä.

Muilta osin ympäristölautakunnalla ei ole huomautettavaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Etelä-Pohjanmaan liitto

Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa lausunnossaan, että Heikas Oy:n ja Kauhapork Oy:n toimeksiantosta on toteutettu YVA-menettely koskien sikalatoimintojen laajentamista Kauhavan kaupungissa, Alakylässä sekä uuden sikalan perustamista Lapuan kaupungissa Marjokallion alueella. Hankkeen tavoitteena on lisätä sikatalouden volyymiä nykyisestä 4500 lihasiasta 9 900 lihasikaan tai vaihtoehtoisesti rakentaa nykyisen lisäksi uusi 9 900 lihasian sikala kilpailukyvyyn säilyttämiseksi ja elinkeinon turvaamiseksi ympäristövaikutukset huomioon ottaen.

Kummatkaan hankealueet eivät sijaitse kaava-alueella. Alueet eivät sijaitse pohjavesialueella, eikä niiden välittömässä läheisyydessä ole häiriintyviä tai arvokkaiksi luokiteltuja luontokohteita. Kauhavalla lähimmät asuinkeinteistöt sijaitsevat 400-500 metrin etäisyydellä hankealueesta ja Lapualla 1,3 kilometrin päässä.

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää sianlihantuotantoa maakunnan elintarvikeklusterin kannalta tärkeänä ja myös hyvin suurten yksiköiden rakentamista mahdollisena elintarviketuotannon kehittämisen kannalta. Suuret yksiköt tulisi sijoittaa mahdollisimman kauas asutuksesta. Hajuhaittojen minimointi kaikin käytettävissä olevin teknologioin on vähimmäisedellytys erittäin suurten hankkeiden toteuttamiselle. Kyseisistä hankealueista Kauhavan kohde on varsin lähellä asutusta ja lisääntyvät hajuhaitat uhkaavat kyläasutusta. Kauhavan kohteessa olemassa oleva tieinfrastruktuuri on kuitenkin valmis. Lapuan kohde sijaitsee metsäalueella. Vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen tulisi arvioida kyläasutuksen kannalta vielä lisää.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on otettu huomioon keskeiset vaikutukset luontoon, maisemaan ja kulttuuriympäristöön.

Länsi-Suomen lääninhallitus / Sosiaali- ja terveysosasto nyk. Länsi- ja Sisä-Suomen Aluehallintovirasto peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue

Länsi-Suomen lääninhallitus kiinnittää huomiota lausunnossaan selostuksessa esiintuotuihin sikalahajujen terveysvaikutusten määrittelyyn kohdassa 6.1.3..

Siinä väitetään että ihmisen terveydelle vaarallinen pitoisuus olisi vähintään 550 kertaa hajukynnyksen mukainen haisevien kasvumolekyylien määrä. Väite ei pidä paikaansa ja on selostuksessa huonosti perusteltu.

Viitaten R.H. Wrightin teokseen Sence of smell ja Vaasan lääninhallituksen julkaisuun 1/2001 koskien suurten sikaloiden hajuhaitan arvioimista katsoo lääninhallitus että sikaloiden päästökaasujen osalta terveydelle haitallinen pitoisuus aiheutuu jo haisevien kaasujen molekyylimäärän ollessa 40 kertainen hajukynnykseen verrattaessa.

Niissä olosuhteissa normaali ihminen alkaa pitempiaikaisella altistuksella saada pahoinvointiepisodeja ja neurologisia seuraamuksia.

Selostuksessa puhutaan ihmisen terveydelle vaarallisesta tasosta. Akuutteja sairausseuraamuksia lyhytaikaisella altistuksella saadaan noin 5000 kertaisella määrällä haisevia hajukaasumolekyylejä verrattuna hajukynnykseen.

Altistusajalla ja kaasun ärsyttävyydellä on ratkaiseva merkitys hajun terveyshaittaa arvioidessa. Olfaktometrisellä määritysmenetelmällä ei voida hajun ihmiselle aiheuttamaa terveyshaittaa määritellä.

Tiehallinto – Vaasan tiepiiri, nyk. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue

Vaasan tiepiiri toteaa lausunnossaan, että Vaasan tiepiiri on antanut 9.9.2009 alustavan lausunnon YVA selostusluonnoksesta ja että arviointiselostuksessa on kuvattu ennakkolausunnossa esitetyt asiat.

Vaasan tiepiirin mielestä Kauhavan sijoituspaikkaa sikalatoiminnan laajentumiselle on liikenteellisesti parempi, koska toiminnan aiheuttama liikennemäärien lisäys jakaantuu useammalle tielle. Ainakin osa sikalatoiminnan aiheuttamasta hitaampien ajoneuvojen kuljetuksista tapahtuu alemman tieverkon kautta eikä valtatie pitkin.

Museovirasto

Museovirasto toteaa lausunnossaan, että arviointiselostuksessa on kappaleessa 6.4.2 Muinaishistorialliset kohteet hankealueella huomioitu Lapuan kaupungin alueelle suunnitellun sikalan (vaihtoehto 4) läheisyydessä sijaitseva Marjokallio -niminen kiinteä muinaisjäännös (408010031, tunnus Museoviraston muinaisjäännösrekisterissä).

Kummallekaan sijoituspaikkavaihtoehdolle (Kauhava tai Lapua) ei ole muinaismuistolain (295/63) asettamaa estettä, mutta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta Museovirasto katsoo, että Marjokallion pronssikautisen hautaröykkiön läheisyydestä johtuen sikalan laajentaminen nykyisten rakennusten yhteyteen Kauhavalla on suunnitelluista vaihtoehdoista parempi.

Rakennetun kulttuuriympäristön osalta lausunnon antaa. Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo.

Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo

Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo toteaa lausunnossaan, että sillä ei ole huomautettavaa ympäristövaikutusten arviointiselostukseen. Hankkeiden vaikutukset kulttuuriympäristöön ja -maiseen on arvioitu riittävästi. Arviointiselostuksessa on huomioitu Kauhavan sikalan ja Lapuan sijoitusvaihtoehdon sijainti lähellä valtakunnallisesti merkittävää Lapuanjoen kulttuurimaisemaa, joka on luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuurihistorialliseksi ympäristöksi (RKY 1993) ja maakuntakaavassa. Kauhavan sikala ja Lapuan sijoitusvaihtoehto sijaitsevat suunnilleen yhtä kaukana kulttuurimaisema-alueesta.

Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseolla ei ole huomautettavaa arviointiselostuksesta. Molemmat sijoitusvaihtoehdot ovat samanarvoisia suhteessa arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäris-

töön. Maakuntamuseo haluaa kuitenkin muistuttaa, että sikalarakentamisen tulee sopeuttaa mahdollisimman hyvin maisemaan sopivaksi.

Muinaisjäännösten osalta lausunnon antajana toimii Museovirasto.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry on tutustunut toimitettuun materiaaliin. Piiri on jättänyt hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta lausuntonsa 20.8.2008, jossa on otettu kantaa ohjelman sisältöön. Arviointiohjelmassa ei valitettavasti otettu aikanaan kantaa esitettyyn ravinnelaskelmamalliin, josta olisi selkeästi havaittavissa mitä ravinteita ja energiaa tilalle tulee ja mitä sieltä poistuu. Havainnollistamisen kannalta se olisi hyvä keino tuoda esiin samalla nykyisen lihantuotannon energiaa ja liikennettä vaativat tuotantomenetelmät sekä ravinteiden kulkeutumisen rehutehtailta ja tilan ulkopuolelta sikalan kautta ravinteiksi pellolle.

Kyseessä on asia, joka myös aiheuttaa vesistöjemme rehevöitymistä ja maaperämme kyllästymistä ravinteilla. Avainsana tässä on ; tilan ulkopuolinen energiankäyttö ja tilalle tuotavat ravinnemäärät. Tämä tekijä on se, joka myös aiheuttaa lihantuotannon ongelmat, jotka sinänsä ovat laillisia ja yleisesti hyväksytyjä tuotantotapoja. Niistä seuraa kuitenkin voimaperäinen lannoitus ja sitä kautta rehevöitymisongelmat sekä runsas energiankäyttö koko tuotantoketjua ajatellen jne. Lihaa tuotetaan näennäisen tehokkaasti ja paljon, vaikka lihankulutusta tulisi pyrkiä laskemaan luonnon kestokyvyn takia sekä kuormitusta alentamaan ja samalla tuotetun lihayksikön hintaa nostamaan kannattavuuden parantamiseksi esim. suosimalla luomulihaa ja ekologisesti kestäviä tuotantomalleja. Lihantuotanto on valitettavasti muodostunut bulkkituotannoksi.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta haluaisimme tuoda esiin joitakin vähemmän merkittäviä asiakohtia;

Selostus oli laadittu pääsääntöisesti melko hyvin ja lähes kaikkia asiakokonaisuuksia oli tarkasteltu riittävän laajasti, erityisesti hajua.

Selostuksessa esitetään nykyisin käytössä olevien lietteenlevitysalojen määrä ja sijainnit kartalla. Nyt laajennettavan hankkeen osalta ei kuitenkaan ole kuin luetteloitu alueen viljelypinta-aloja kunnittain. Hakijan tulisi esittää johdonmukainen arvio tai selvitys siitä, kykeneekö yhtiö saamaan tarvittaessa jopa 2000 ha sopimusalaa lannanlevitystä varten.

Hankkeen laajuutta ajatellen, lietelannan suora peltolevitys ja varastointi perinteisiin lietesäiliöihin ei vaikuta olevan BAT-menetelmä. Tilakohtaisella biokaasulaitoksella on etunsa, mutta jos saman yhtiön suunnitelmissa on jo keskitetty biokaasulaitos Lapualle, niin onko taloudellisesti-kaan järkevää rakentaa tilakohtaista biokaasulaitosta?

Tilakohtainen biokaasulaitos saattaisi olla hankkeen kokonaiskuormitusta ajatellen hajupäästöjen osalta haitattomin vaihtoehto. Joka tapauksessa Kauhavan nykyiset tuotantotilat tuottavat hajua uudesta hankkeesta riippumatta ja toiminta siellä jatkuu entisellään, jos laajennus tehdään Lapualle. Silti ulkopuolisen jätteen tuonti tilakohtaiseen biokaasulaitokseen tekee siitä yritystoimintaan verrattavaa toimintaa ja tuo lisää liikennettä, melua ja päästöjä. Toiminnanharjoittajan kannalta yksi tuotantokokonaisuus olisi varmasti mielekkäämpi hoidettavaksi ja myös valvonta olisi helpompaa. Lapuan alueelle tehtävä uusi kokonaisuus tulisi myös kuormittamaan rakentamaton metsämaata tarpeettomasti. Toisaalta nykyisessä paikassa ongelman ovat lähiasutus, jonkinlainen tilanpuute ja mahdollinen kuormitusriski ympäristöön on suurempi vesistöjen osalta.

Näin mittavaa tuotantohanketta ajatellen tulee huomioida eläinten, ihmisten ja ympäristön turvallisuus erityisesti onnettomuuksien ja sen kaltaisten riskien varalta. Ympäristön saastuminen voi olla mittavaa tulipalon, räjähdysten, ilkeivallan tai laiminlyöntien seurauksena. Esimerkiksi kaasuntuotantotoiminnan osittainen keskeytyminen tulee huomioida riittävinä varastotilavuuksina lietteelle. Varautuminen uhkatekijöihin lisää toimintavarmuutta.

Etäsäiliöiden sijainnit ja mahdolliset hajuhaitat eivät tulleet esiin selostuksessa. Mikäli käsiteltyä tai käsittelemätöntä lietettä kuljetetaan etäsäiliöihin, aiheuttavat ne hajua normaalisti. Myöskään Lapuan yksikön lietekapasiteetti rakennuspaikalla ei ilmennyt. Tarvitaanko lisäksi myös etäsäiliöitä?

Vesiin liittyvissä selvitettävissä asioissa (5.2) tulisi yva-prosessin käsittelyssä kuulla myös ympäristökeskuksen vesihuolto-osastoa, pohjavesiasiantuntijaa sekä pintavesien asiantuntijaa arviointimenetelmässä käytettyjen tahojen ja toimijoiden lisäksi.

Mielipide 1 (40 allekirjoittajaa)

Mielipiteen esittäjät toteavat, että he uudistavat lausuntonsa 21.08.2008, Kauhava kaupungin Hahtomaan ja Saarimaan kylien ja Lapuan kaupungin Rajamäen kyläasukkaiden kannanotosta sikalan laajennuksesta.

Mielipiteen esittäjät toteavat myös, että luvatuista parannuksista mm. vesijohtoa ei ole uusittu. Tästä johtuen kyläläisiltä loppuu ajoittain vesi huonon paineen takia ja hanat alkavat vuotaa ja pyykkikoneita on mennyt rikki.

Tien kunto on ajoittain hyvin huono, se on välillä lähes liikennöimättömässä kunnossa.

Mielipiteen esittäjien mielestä esitetyt hajuhaittojen vaikutusalueet ovat liian pienet, hajuhaitta koskee asukkaita paljon laajemmalla alueella.

Kyläläiset vastustavat laajennuksen tekemistä vanhaan sikalaan Kauhavalle, sitä vastoin kyläläisillä ei ole huomauttamista Marjokallion uudesta sikalan paikasta.

Mielipide 2

Mielipiteen esittäjä toteaa aiheesta Eläinkuljetukset sivu 80. Suora lainaus: "Lähes kaikki Hahtomaantien varrella oleva asutus sijoittuu sikalan itäpuolelle, jolloin asutus on Vt-19:lle suuntautuvan liikenteen varrella. Sikalan nykyisen toiminnan eläinkuljetuksista n. 8 % ja lietekuljetuksista n. 50 % suuntautuu itään, länteen suuntautuu n. 92 % eläinkuljetuksista ja n. 50 % lietekuljetuksista."

Mielipiteen esittäjä toteaa, että eläinkuljetusten osalta tieto on täysin virheellinen ja että hän henkilökohtaisesti edelleen vastustaa sikalatoimintojen laajennushanketta Kauhavalla. Samalla hän viittaa mielipiteen esittämiseen 10.11.2006 arviointiohjelman yhteydessä.

4. YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Kauhapork Oy:n sikalatoimintojen laajennushanke Kauhavalle tai uuden sikalan perustaminen Lapualla liittyvä ympäristövaikutusten arviointiselostus täyttää YVA-asetuksen 10 § mukaiset sisällölliset vaatimukset. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Ympäristö ja luonnonvarat vastuualue kuitenkin edellyttää, että lausunnoissa ja mielipiteissä esitetyt asiat huomioidaan jatkosuunnittelussa sekä tulevilla mahdollisilla lupakäsittelyissä.

Arviointiselostuksessa on YVA-asetuksen 10 § mukaisesti esitetty tiedot hankkeesta, sen tarkoituksesta, suunnitteluvaiheesta, sijainnista, maankäyttötarpeesta, hankkeen liittymisestä muihin hankkeisiin, hankevastaavasta sekä hankkeen toteuttamisen edellyttämistä suunnitelmista, luvista ym. päätöksistä 9 § mukaisesti tarkistettuina.

Arviointiselostuksessa on selvitetty hankkeen keskeiset ominaisuudet ja tekniset ratkaisut, kuvaus toiminnasta, kuten tuotteista, tuotantomääristä, raaka-aineista, liikenteestä, materiaaleista,

ja arvio jätteiden ja päästöjen laadusta ja määrästä ottaen huomioon hankkeen suunnittelu-, rakentamis- ja käyttövaiheet mahdollinen purkaminen mukaan lukien.

Arviointiselostuksessa on esitetty tarpeellisessa määrin arvioinnissa käytetty keskeinen aineisto. Myös selvitys ympäristöstä sekä arvio hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutuksista, käytettyjen tietojen mahdollisista puutteista ja keskeisistä epävarmuustekijöistä, mukaan lukien arvio mahdollisista ympäristöönnettomuuksista ja niiden seurauksista on käsitelty arviointiselostuksessa.

Arviointiselostuksessa löytyy selvitys hankkeen ja sen vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuudesta sekä ehdotus toimiksi, joilla ehkäistään ja rajoitetaan haitallisia ympäristövaikutuksia. Lisäksi arviointiselostuksessa hankkeen vaihtoehtojen vertailu on käsitelty riittävän laajalti.

Arviointiselostuksessa on myös esitetty ehdotus seurantaohjelmaksi ja selvitys arviointimenettelyn vaiheista osallistumismenettelyineen.

Arviointiselostusta voidaan pitää riittävän yleistajuisena ja havainnollisena. Siinä käsitellään 10 § 1—11 kohdassa esitetyt tiedot. Arviointiselostuksesta löytyy myös selkeä ja informatiivinen tiivistelmä.

VUOROPUHELU JA VIRANOMAISLAUSUNTOJEN HUOMIOON OTTAMINEN YVA-PROSESSISSA

Tämä ympäristövaikutusten arviointiselostus perustuu arviointiohjelmaan ja sen täydennykseen sekä yhteysviranomaisen niistä antamiin lausuntoihin. Arviointiohjelmassa ja sen täydennyksessä esitettyä suunnitelmaa on tarkennettu lausunnot ja mielipiteet huomioiden. Ympäristövaikutusten arvioinnissa on otettu huomioon YVA-ohjelmasta sekä sen täydennyksestä annetut viranomaislausunnot.

Tähän yhteysviranomaisen olisi toivonut, että ne kohdat joihin yhteysviranomaisen on puuttunut arviointiohjelmavaiheessa, olisi erikseen esitelty arviointiselostuksessa.

Hankekuvaus

Hankkeessa mukana olevien toimijoiden tavoitteena on turvata elinkeinon säilyminen kilpailukykyisenä Euroopan Unioniin liittymisen myötä kasvaneessa kilpailutilanteessa. Tavoitteeseen pyritään toiminnan kapasiteettia laajentamalla sekä investoimalla kestävän kehityksen mukaisen lietteenkäsittelymenetelmän käyttöönottoon. Hankkeessa pyritään ottamaan huomioon parhaan käytettävissä olevan tekniikan (BAT = Best Available Techniques) mukaiset ratkaisut liittyen sikaloiden tekniseen toteutukseen ja ympäristökysymyksiin. Hankkeen esisuunnitteluvaiheessa toiminnanharjoittajat arvioivat lietteen käsittelyn nykyiselle käytännölle vaihtoehtoisia menetelmiä. Hankkeen YVA-menettelyssä on arvioitu lietteen anaerobikäsittelyn, eli biokaasua tuottavan mädätyksen vaikutuksia lisääntyvän lietemäärän sisältämien ravinteiden hallintaan ja menetelmän ympäristövaikutuksia suhteessa suoraan peltokäyttöön. YVA-menettelyn tavoitteena on hankkia tietoa hankkeen toteutusvaihtoehtojen ympäristövaikutuksista ja niiden pohjalta ohjata hankkeen jatkosuunnittelua ja lopullista toteutusta siten, että ympäristövaikutukset hallitaan.

Hankekuvauksessa on käsitelty hankkeen nykyinen toiminta, laajennushankkeen yleiskuvaus ja sijoittuminen sekä maankäyttötarve ja etäisyydet mahdollisiin häiriintyviin kohteisiin. Laajennushankkeen ja uuden sikalan toiminta on selostettu arviointiselostuksessa. Lisäksi lietteen käsittelymenetelmät, koko hankkeen suunnittelutilanne ja toteuttamisaikataulu sekä liittyminen muihin hankkeisiin on selostettu arviointiselostuksessa. Tältä osin ympäristövaikutusten arviointiselostusta voidaan pitää riittävänä.

Ympäristön nykytilan kuvaus

Heikas Oy:n ja Kauhapork Oy:n nykyiset sikalarakennukset sijaitsevat Kauhavan kaupungissa, Alakylässä osoitteessa Hahtomaantie 629. Yhtiöillä on nykyään yhteensä 4 500 lihasikapaikkaa neljässä sikalarakennuksessa. Heikas Oy on aloittanut sikalatoiminnan alueella vuonna 1997 ja uusin, 3 000 lihasikapaikan sikalarakennus on rakennettu vanhempien rakennusten yhteyteen Kauhapork Oy:n toimesta vuonna 2005.

YVA- selostuksessa on kuvattu nykyinen tuotanto ja kapasiteetti, tekniset ratkaisut ja ruokinta, energian ja veden käyttö, lietteiden varastointi ja käyttö sekä jätteiden käsittely ja hyödyntäminen riittävän kattavasti ja selkeästi.

Vaihtoehtojen muodostaminen, käsittely ja vertailu

Tässä YVA-menettelyssä keskeiset vaikutukset on arvioitu kahdessa eri kohteessa olevalle sikalahankkeelle ja kahdelle erilaiselle anaerobiselle lietteenkäsittelymenetelmälle. YVA-ohjelmassa ja sen täydennysliitteessä esitettyjen vaihtoehtojen lisäksi on YVA-selostusvaiheessa tarkasteltu vielä molemmissa sijoituspaikkavaihtoehtoissa tilannetta, jossa lietteenlevitys tapahtuu perinteistä lannanlevitysmenetelmää käyttäen. Tämä on linjassa yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta esittämiin ehdotuksiin ja riittävä.

Hankkeen vaikutukset ja niiden selvittäminen

Hankkeen vaikutukset ja niiden selvittäminen on käsitelty kappaleessa 6 sivut 56 – 96. Tarkastelu on riittävä.

Vaikutusalueen rajaukset

Laaditun arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella Kauhavalle sijoittuvan sikalatoimintojen laajennushankkeen / Lapuälle sijoittuvan uuden sikalakokokoonaisuuden ympäristövaikutusten arvioinnissa keskityttiin seuraavien vaikutusten arviointiin:

- Hajuhaitat
- Sosiaaliset vaikutukset ja terveysvaikutukset
- Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, maisemaan ja maankäyttöön
- Liikennemäärät ja liikenteen päästöt
- Vaikutukset maaperään, pohjaveteen ja pintaveteen
- Vaikutukset ilmastoon, luontoon ja luonnon monimuotoisuuteen
- Vaikutus lietelannan varastointikapasiteettiin ja lietteen levitysalan tarpeeseen
- Rakentamisen aikaiset vaikutukset
- Toiminnan aikaiset riskit ja ympäristöönnettomuudet

Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Saapuneissa lausunnoista ja mielipiteistä saa kuvan, että joitakin asioita olisi vielä parannettava jatkossa mm.:

- hajumallinnuksen tulokset on esitetty vain kesäaikana, selostuksesta ei käy ilmi hajukuorman leviämisaikavaihteluita talvi-, kevät- ja syksyajan aikana
- liitteen 1 kuvat olisivat havainnollisempia, jossa niissä olisivat etäisyyskäyrät taustalla, tällöin kuvista näkisi suoraan mille etäisyydelle hajukäyrät asettuvat
- lietesäiliöiden hajupäästön osalta (taulukko 6.2) ei käy ilmi, onko kyseessä avoin säiliö vai katettu säiliö (esim. kelluva kate)
- BAT-tarkastelu koskien sikalarakennusten hajupäästöjen vähentämistä on jätetty arviointiselostuksen ulkopuolelle ja arviointiselostuksessa on todettu, että se tehdään ympäristölupavaiheessa
- erityisesti vaihtoehtojen VE 3 ja VE 6 osalta BAT-tarkastelu sikalarakennusten hajupäästöjen vähentämisestä olisi ollut tarpeellinen
- ympäristölupakäsittelyn kannalta olisi hyvä, että arviointiselostuksissa tarkasteltaisiin millä tekniikoilla erityisesti uusien ja laajennettavien sikaloitten hajupäästöjä voidaan vähentää ja paljonko hajupäästöjä voidaan vähentää milläkin tekniikalla. Mm. lietekuulujen jäähtymisen osalta olisi tarpeellista saada lisäinformaatiota (muutamissa sijainniltaan haastavissa sikaloitten ympäristöluvuissa edellytetty mm. lietekuulujen jäähtytystä)

Saapuneissa lausunnoissa on lausunto jossa kiinnitetään huomiota oleelliseen seikkaan: "Siinä väitetään että ihmisen terveydelle vaarallinen pitoisuus olisi vähintään 550 kertaa hajukynnnyksen mukainen haisevien kasvumolekyylien määrä." "Viitaten R.H. Wrightin teokseen Sence of smell ja Vaasan lääninhallituksen julkaisuun 1/2001 koskien suurten sikaloitten hajuhaitan arvioimista katsoo lääninhallitus että sikaloitten päästökaasujen osalta terveydelle haitallinen pitoisuus aiheutuu jo haisevien kaasujen molekyylimäärän ollessa 40 kertainen hajukynnnystasoon verrattaessa." Tässä on oleellinen reilusti yli 10 kertainen ero tulkinnassa. "Altistusajalla ja kaasun ärsyttävyydellä on ratkaiseva merkitys hajun terveyshaittaa arvioidessa. Olfaktometrisellä määrittämis menetelmällä ei voida hajun ihmiselle aiheuttamaa terveyshaittaa määrittää." Selostuksessa olisi voitu analyttisemmin tarkastella hajuhaittojen todellisia vaikutuksia ihmiseen. Muutoin tarkastelu on pääosin riittävä.

Vaikutukset maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen

Onko mahdolliset pohjavesialuerajaukset tehty oikein ja ovatko pohjavesiin kohdistuvat suunnitellut/esitetyt vaikutusselvitykset riittäviä, aineisto ja menetelmät, s. 94 Taulukko 6.16 Lähimpien luokiteltujen pohjavesialueiden tiedot.

Taulukkoon tulee korjata oikeaksi seuraavat tiedot:

- Saarenkankaan pohjavesialueen pinta-ala on 542 hehtaaria.
- Ojutkankaan pohjavesialueen pinta-ala on 368 hehtaaria.
- Sorvarinkankaan pohjavesialueen pinta-ala on 223 hehtaaria.
- Nahkala B:n pohjavesialueen pinta-ala on 209 hehtaaria.
- Nahkala A:n pohjavesialueen pinta-ala on 445 hehtaaria ja muodostumisalueen pinta-ala on 1,21 km².

Lannanlevityssuunnitelmissa tulee ottaa huomioon pohjavesialueet ja niiden tarpeelliset suojavyöhykkeet, kuten ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa mainitaankin.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, ettei alueelle ole määritetty vesihuoltolaitoksen toiminta-alueita vesi- eikä viemäriverkostolle. Alueella ei myöskään ole vesihuoltoverkostoja. YVA-ohjelman täydennyksessä on s. 18 esitetty, että selvitetään:

- sikalan kanssa samassa vedenjakelulinjassa muun toiminnan sekä sikalan nykyinen/tuleva vedentarve eri vrk- ja vuodenaikoina erityisesti huipputuntikulutus
- onko nykyinen/tuleva talousveden toimituskapasiteetti ja paine riittävä vesijohto verkoston eri kulutuspisteissä
- miten varmistetaan riittävä talousveden toimitusvarmuus eli erityistilanteiden vesihuolto, kun esim. päävedenottamo on poissa käytöstä (saastuminen, pumppu/putkirikko)

Kauhavan sikalan kanssa samassa vesijohtoverkossa olevien kiinteistöjen vesijohtoverkoston paine on hyvin alhainen jo nykyisellä käytöllä. Vedenkulutus VE 4-6 nousee nykyisestä 41 m³/vrk -> 131–134 m³/vrk. Lapuan sijoituspaikan lähellä ei ole Lapuan kaupungin vesijohtoverkostoa. Lähin vesijohtoverkosto sijaitsee Hahtomaan kylässä Kauhavalla, joka on sama vesilinja johon nykyinen sikala on liittynyt. Hahtomaan kylään Kauhavalle tuleva vesijohtoputki on riittävän suuri, jotta sen avulla voidaan siirtää vettä riittävästi kylän tarpeisiin myös eniten vettä vaativissa tilanteissa tulevaisuudessa. Hahtomaan kylään tarvitaan paineenkorotusasema, jolloin paine saataisiin riittäväksi kylän tarpeisiin myös tulevaisuudessa. **Paineenkorotusasema tarvitaan kaikissa hankkeen vaihtoehtoisissa myös VE 0:ssa).**

Huomioitavia asioita:

- Paineenkorotusasema on rakennettava jo nykyiselläkin vedenkulutuksella ja siten myös kaikissa hankevaihtoehtoisissa. Sijoituspaikka olisi hyvä varata ajoissa.
- Selostuksessa on arvioitu eri vaihtoehtojen vedenkulutus vuorokausitasolla eikä vrk aikoja ole eritelty tai huipputuntikulutusta arvioitu. Riittävä vesimäärä ja paine tulee varmistaa myös kulutushuippujen aikana.
- Vesihuollon erityistilanteita ei ole tarkasteltu ollenkaan. Kaikki talousvesi tulee yhtä linjaa pitkin eikä poikkeustilanteissa veden toimitusta voida varmistaa. Sikaloilla on oma porakaivo jonka käytön esteenä on kuitenkin toiminnanharjoittajan mukaan ollut korkea rautapitoisuus. Raudan ei ole todettu aiheuttaman terveyshaittoja joten olisiko siitä mahdolliseksi varavesilähteeksi?
- Selostuksessa todetaan, ettei Lapuan sijoituspaikan lähellä ei ole Lapuan kaupungin vesijohtoverkostoa. Lapuan kaupungin vesihuoltoverkoston toiminta-aluekartan tarkastelun perusteella verkosto Lapuan puolella ulottuu Takaluomaan ja Takamäkeen asti. Takamäestä johdettaessa ei tulisi rautatien alitusta. Uuden sijoituspaikan ja takamäen välille jää matkaa vain n.1300m. Lapuan suunnalta tulevalle vesijohdolla saataisiin taseutua kulutushuippuja ja samalla järjestettyä kriisivesijohto.
- Selostuksessa käsitellään ainoastaan talousveden toimitusta eikä ollenkaan jätevesien käsittelyä ja johtamista eri toteutusvaihtoehtojen kesken. Arviointiselostuksessa tulee selostaa kaikkien vaihtoehtojen osalta kiinteistön eri jätevesijakeiden käsittely.
- Tuore YM:n kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje, jv-asiat luvussa 13:
<http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=105500&lan=sv>

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, maisemaan ja kulttuuriperintöön

Kauhavan kaupunginhallitus on suhtautunut kriittisesti Kauhapork Oy:n sikalatoimintojen laajennushankkeen YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa, eikä ole halukas käynnistämään osayleiskaavan laadintaa Kauhavan sijoituspaikkavaihtoehdon yhteyteen. (Kauhavan kaupunginhallituksen pöytäkirja, 5.2.2007) Maankäytön muutokset voitaneen kuitenkin ratkaista Kauhavan osalta suunnittelutarveratkaisulla

Lapuan kohdalla maankäytön muutokset pyritään ratkaisemaan suunnittelutarveratkaisulla. Neuvottelut lopullisesta ratkaisusta kaavoituksen tarpeesta olivat kuitenkin vielä selostusvaiheeseen jättöhetkellä kesken. Asian toivotaan ratkeavan ennen hankkeen ympäristölupaprosessia.

Lapuan sijoituspaikkavaihtoehdon viereisellä kiinteistöllä, n. 450 m – 550 m etäisyydellä, arviointiselostuksen kuvan 6.15 mukaisesti, sijaitsee Marjokallion pronssikautinen kiinteä muinaisjäännös. Muinaisjäännös on pronssikautinen hautaröykkiö. Paikalla on hajotettu röykkiön jäännös, jonka läpimitta on n. 10 m. Kiviä on jonkin verran vieritetty kalliolta alas eteläpuolisen suon reunaan. Kivet ovat verrattain tasakokoisia; jonkinlaista kehän jäännöstä on nähtävissä jäljellä olevien kivien sijainnissa. Muinaisjäännös kuuluu rauhoitusluokkaan 2. Museoviraston kannan mukaan hankkeen ja muinaismuistomerkin väliin tulee jättää riittävä, n. 50 m välimatka, jolloin hankkeesta ei olisi vaikutuksia muinaismuistolle.

Lausunnossaan Museovirasto katsoo, että Marjokallion pronssikautisen hautaröykkiön läheisyydestä johtuen sikalan laajentaminen nykyisten rakennusten yhteyteen Kauhavalla on suunnitelluista vaihtoehdoista parempi.

Maakuntamuseo toteaa, että molemmat sijoitusvaihtoehdot ovat samanarvoisia suhteessa arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön. Maakuntamuseo haluaa kuitenkin muistuttaa, että sikalarakentamisen tulee sopeuttaa mahdollisimman hyvin maisemaan sopivaksi.

Yhteysviranomaisen yhtyy näihin lausuntoihin.

Riskit ja haitallisten vaikutusten vähentämiskeinot sekä vaikutusten seuranta

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa riskit ja haitallisten vaikutusten vähentämiskeinot sekä vaikutusten seuranta on kuvattu riittävästi ja käsitelty Luvussa 6.6. sivuilla 114 – 116.

Vaikutusten selvittämiseen liittyvät ongelmat

Vaikutusten selvittämiseen liittyviä epävarmuustekijöitä on kuvattu ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa hyvin ja riittävästi.

Osallistuminen

YVA – selostus on ollut nähtävillä marras - joulukuussa 2009. Nähtävillä oloaika on ollut 30 vuorokautta, tällöin kansalaisilla ja sidosryhmillä on ollut mahdollisuus antaa muistutuksensa ja mielipiteensä arviointiselostuksesta. Yhteysviranomaiselle toimitettiin yhteensä 9 lausuntoa ja 2 mielipidettä. Nähtävillä oloaikana järjestettiin yleisötilaisuus Lapualla 19.11., jossa esiteltiin arvioinnin tuloksia.

Hankkeen YVA-menettelyn tukena on toiminut asiantuntijoista koostuva ohjausryhmä arviointimenettelyn tueksi. Ryhmän tehtävänä oli ohjata YVA-menettelyn toteutusta ja antaa objektiivista näkemystä kattavan ja puolueettoman YVA-menettelyn aikaansaamiseksi. Ryhmä suunnitteli ja toteutti myös YVA-menettelyssä tarvittavat kuulemistilaisuudet. Ohjausryhmä kävi myös tarpeelliset neuvottelut hanketta koskevien viranomaistahojen ja muiden sidosryhmien kanssa. Ohjausryhmä kokoontui ohjelmavaiheessa 14.9.2006 ja selostusvaiheessa 11.2.2009 Seinäjoella.

YVA-menettelyn osallistumisjärjestelyjä ja vaikuttamismahdollisuuksia voidaan pitää riittävinä.

Raportointi

Arviointiselostus on kattava ja monipuolinen ja raportoitu hyvin. Teksti on huoliteltua ja tiivistä ja jäsenitys toimiva. Arviointiselostus on hyvin havainnollistettu karttojen, kuvien ja taulukoiden avulla. Karttojen mittakaava ja kuvanlaatu on pääosin hyvä. Selostus sisältää selkeän tiivistelmän, jossa esitetään pääkohdat hankkeesta, alueen nykytilanteesta ympäristövaikutusten arviointimenettelystä, tarkasteltavista vaihtoehdoista ja vaikutusten arvioinnista.

Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Arviointiselostuksessa on käsitelty YVA-asetuksessa edellytetyt asiat. Selostus antaa hyvät puitteet jatkotyöhön. Arviointiselostuksessa todetaan, miten yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon arvioinnissa.

Kauhajoki Oy:n sikalatoimintojen laajennushanke Kauhavalle tai uuden sikalan perustaminen Lapualle liittyvä ympäristövaikutusten arviointiselostus sisältää ajattelemisen arvoista tekstiä. Saapuneista lausunnoista ja mielipiteistä saa kuvan, että Kauhavan laajennushanke on monen viranomaisen mielestä mielekkäämpi toteutustapa kuin uudisrakentaminen Lapualle mm. liikenteellisistä syistä. Mielipiteen esittäjät kuitenkin ovat eri linjalla ja eri mieltä. Tämä on ymmärrettävää kun katsoo että mielipiteen esittäjät asuvat lähempänä Kauhava vaihtoehtoa.

5. LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus lähettää lausuntonsa tiedoksi lausunnonantajille ja mielipiteiden esittäjille. Lisäksi yhteysviranomaisen lausunto pidetään yleisön nähtävillä yhden kuukauden ajan Kauhavan ja Lapuan kuntien virallisilla ilmoitustauluilla ja pääkirjastoissa. Lisäksi lausunto tulee nähtäville internetsivuille osoitteeseen: www.ymparisto.fi/lsu/yva-vireilla. Yhteysviranomaisen on toimittanut hankkeesta vastaavalle kopiot kaikista annetuista lausunnoista ja mielipiteistä. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen arkistossa.

Johtajan sijainen
Ympäristöneuvos

Pertti Sevola

Ylitarkastaja

Egon Nordström

Suoritemaksu

7500 €

Jakelu

Kauhajoki Oy, suoritemaksua vastaan

Tiedoksi

Lausunnon antajat ja mielipiteen esittäjät

Ympäristöministeriö

Suomen ympäristökeskus, liitteenä 2 kpl arviointiselostusta

Maksun määräytyminen ja maksua koskeva muutoksenhaku

Maksu määräytyy ympäristöministeriön asetuksessa alueellisten ympäristökeskusten suoritteista (1387/2006) olevan maksutaulukon mukaisesti. Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnotta perittävän maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue kuuden kuukauden kuluessa maksun määräytymisestä.

Osoite: Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue, PL 262, 65101 VAASA, sähköposti:

kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

